

महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरणाची ०३
नवीन खंडपीठे तात्पुरत्या स्वरूपात
प्रथमतः दोन वर्षाच्या कालावधीसाठी
स्थापन करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

वित्त विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : मविन्या १०१७/प्र.क्र.४३/वि.प्र.-४

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२

दिनांक : १६ ऑक्टोबर, २०१७

प्रस्तावना :-

महाराष्ट्र राज्यातील व्यापाच्यांच्या विक्रीकर निर्धारणाबाबत मतभेद निर्माण झाल्यास अथवा विक्रीकर विभागाने केलेली करनिर्धारणा व्यापाच्यांना अमान्य असल्यास, त्यास आव्हानित करता यावे यासाठी सद्यःस्थितीत राज्यात विक्रीकर न्यायाधिकरणाची ५ खंडपीठे कार्यरत आहेत. या प्रत्येक खंडपिठावर १ न्यायिक सदस्य व १ विभागीय सदस्य असे २ सदस्य कार्यरत असतात. ही ५ खंडपीठे विक्रीकर विभागाच्या माझगाव येथील मुख्यालयात कार्यरत असून या खंडपिठापुढे राज्यभरातून अपिले दाखल होत असतात. ही खंडपीठे जरी मुंबई व लगतच्या भागातील व्यापाच्यांसाठी सोयीची ठरत असली तरी नागपूर, पश्चिम महाराष्ट्र, मराठवाडा यासारख्या दूरवरच्या व्यापारी वर्गासाठी ती सोयीची ठरत नाहीत. या अपिलांच्या कामकाजासाठी व्यापारी वर्ग तसेच क्षेत्रिय कार्यालयातील कर्मचाच्यांचा वेळ, तसेच निधी प्रवासासाठी खर्च होतो. त्याचप्रमाणे अपिलाचे कामकाजाशी संबंधित अभिलेखाची ने-आण देखील जिकीरीचे होत असल्याने या सर्व बाबींचा अपिलाचे कामकाजावर विपरित परिणाम होत असल्याचे निदर्शनास आले आहे. महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरणाची ३ खंडपीठे नव्याने स्थापन करण्याची घोषणा मा. वित्त मंत्री यांच्या सन २०१७ च्या अर्थसंकल्पीय भाषणात करण्यात आली आहे.

२. मुंबई विक्रीकर कायदा व मुल्यवर्धित कर कायद्यांतर्गत मोठ्या प्रमाणावर अपिले विक्रीकर न्यायाधिकरणासमोर दाखल होत असून या प्रकरणांचा जलद गतीने निपटारा होणे महसूल उत्पन्न वाढीसाठी आवश्यक आहे. दि. ३१ मे, २०१७ रोजी ४२७५ प्रकरणे प्रलंबित असून त्यामध्ये सुमारे रु. १७०३०.९९ कोटी इतका महसूल विवादित आहे. त्याचप्रमाणे विभागाने निर्धारण करण्यासाठी निवड केलेल्या साधारणतः ३.२५ लाख प्रकरणांतून दाखल होऊ शकणारी नवीन अपिल प्रकरणे विचारात घेता, न्यायाधिकरणाची अतिरिक्त खंडपीठे स्थापन होणे गरजेचे आहे. नवीन खंडपीठे स्थापन झाल्यास स्थानिक पातळीवर स्थानिक कर सल्लागारांमार्फत प्रकरणे जलदपणे गुणवत्तेवर निकाली निघू शकतील. विक्रीकर विभागांतर्गत व्यापाच्यांकडील विक्रीकराची वादात असलेली रक्कम सुमारे रु. १७०३०.९९ कोटी इतकी असून न्यायाधिकरणासमोर असलेली प्रलंबित अपीले निकाली निघाल्यानंतर या थकबाकीच्या रकमेची काही प्रमाणात वसुली शक्य होणार आहे.

३. राज्यात दि. ०१ जुलै, २०१७ पासून वर्स्तू व सेवा कर (जीएसटी) प्रणाली लागू करण्यात आली आहे. मुंबई विक्रीकर कायदा व मुल्यवर्धित कर कायद्यांतर्गत प्रलंबित अपिलांची संख्या लक्षात घेता, विभागनिहाय अतिरिक्त खंडपीठे स्थापन झाल्यास प्रलंबित प्रकरणे अधिक क्षमतेने, जलद गतीने व गुणवत्तेवर निकाली काढणे शक्य होईल. जास्त प्रकरणे गुणवत्तेवर निकाली निघाल्यास सदर प्रकरणांमध्ये शासनाचा विवादित महसूलही काही प्रमाणामध्ये वसुलीसाठी उपलब्ध होऊ शकेल. या बाबींचा साकल्याने विचार करून महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरणाची ०३ नवीन खंडपीठे राज्यात तात्पुरत्या स्वरूपात प्रथमत: दोन वर्षाच्या कालावधीकरीता स्थापन करण्याच्या प्रस्तावास मंत्रीमंडळाने मान्यता दिल्याप्रमाणे खालीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :-

मुंबई विक्रीकर कायदा व मुल्यवर्धित कर कायद्यांतर्गत महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरणासमोर प्रलंबित असलेली व नव्याने दाखल होणाऱ्या अपिल प्रकरणांचा जलद गतीने निपटारा होऊन महसूल उत्पन्न वाढीसाठी राज्यातील खालील ठिकाणी तात्पुरत्या स्वरूपातील ०३ नवीन खंडपीठे ज्या दिनांकास सुरु होतील तेथून पुढे दोन वर्षाच्या कालावधीसाठी स्थापन करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

- १) मुंबई (मुंबई व नाशिक विभाग)
- २) पुणे (पुणे, कोल्हापूर व औरंगाबाद विभाग)
- ३) नागपूर (नागपूर विभाग)

नव्याने स्थापन करण्यात येणाऱ्या प्रत्येक खंडपीठासाठी एक न्यायिक सदस्य व एक विभागीय सदस्य असे दोन सदस्य नियुक्त करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे. तसेच, ही खंडपीठे कार्यान्वित होण्यासाठी आवश्यक अधिकारी व कर्मचारी यांची पदे निर्माण करण्याबाबतचा प्रत्यक्ष पदनिर्मितीचा तपशीलवार प्रस्ताव उच्चाधिकार समितीपुढे (High Power Committee) सादर करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

नव्याने स्थापन करण्यात येणाऱ्या खंडपीठासाठी मुंबई, पुणे व नागपूर येथील वर्स्तू व सेवा कर भवनाच्या विभागीय कार्यालयांचे इमारतीत जागा उपलब्ध करून देण्याची कार्यवाही करावी.

नव्याने स्थापन करावयाच्या ३ खंडपीठावरील ३ न्यायीक सदस्य व ३ विभागीय सदस्य यांच्याकरीता भाडेतत्वावरील एकूण ६ वाहने (वाहनचालकांसह) विहित कार्यपद्धतीचा अवलंब करून उपलब्ध करून देण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. या प्रमाणे प्रस्तावित असले तरीदेखील तत्पूर्वी पूल कारच्या माध्यमातून वाहन व्यवस्था उपलब्ध करून देण्याची शक्यता तपासण्यात यावी.

याकरीता येणारा खर्च “मागणी क्र. जी-१, प्रधानशीर्ष २०४०, विक्री, व्यापार इत्यादींवरील कर, १०१ वसुली खर्च (०२) महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरण, (०२) (०१) महाराष्ट्र विक्रीकर

न्यायाधिकरण (अनिवार्य) (२०४० ००६२)" या लेखाशीर्षाखाली त्या त्या वित्तीय वर्षासाठी मंजूर होणाऱ्या अनुदानातून भागविण्यात यावा.

हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्रमांक २०१७१०१६१३०८३०६६०५ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षात्कित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(ल.वि.पाटील)
कार्यासन अधिकारी, वित्त विभाग

प्रतः

- १) मा. राज्यपालांचे सचिव
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
- ३) मा.विरोधी पक्ष नेता विधान सभा / विधान परिषद व सर्व विधानमंडळ सदस्य, विधानमंडळ, मुंबई
- ४) सर्व मंत्री व राज्यमंत्री यांचे स्वीय सहायक
- ५) सर्व अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ६) अध्यक्ष, महाराष्ट्र विक्रीकर न्यायाधिकरण, मुंबई
- ७) राज्यकर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, विक्रीकर भवन, माझगांव, मुंबई-१०
- ८) विशेष राज्यकर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, विक्रीकर भवन, माझगांव, मुंबई-१०
- ९) अपर पोलीस महासंचालक व मुख्य दक्षता अधिकारी, विक्रीकर भवन, माझगांव, मुंबई-१०
- १०) महालेखापाल - १/२(लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/नागपूर
- ११) महालेखापाल-१/२ (लेखा व परीक्षा), मुंबई/नागपूर
- १२) निवासी लेखापरीक्षा अधिकारी, मुंबई
- १३) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
- १४) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
- १५) वित्त विभाग, व्यय-२/आ.पु.कक्ष/अर्थसंकल्प-१२, १८/प्रशासन-४/वि.प्र.१, २, ३
- १६) निवडनस्ती-विक्रीकर प्रशासन-४.